



Jalkateräkirurgia päiväkirurgiassa

Päiväkirurgian koulutuspäivät
Rosendahl Tampere 23.9.2021
LT, Ortopedi Outi Päiväniemi

PÄIVÄKIRURGIAA VAI EI?

PÄIVÄKIRURGIA

- Kivut hallinnassa
 - Etujalkaterän toimenpiteet
 - Jännetoimenpiteet
 - Pattien poistot
 - Artroskopia
 - Nivelsidekirurgia
- Mobilisaatio onnistuu

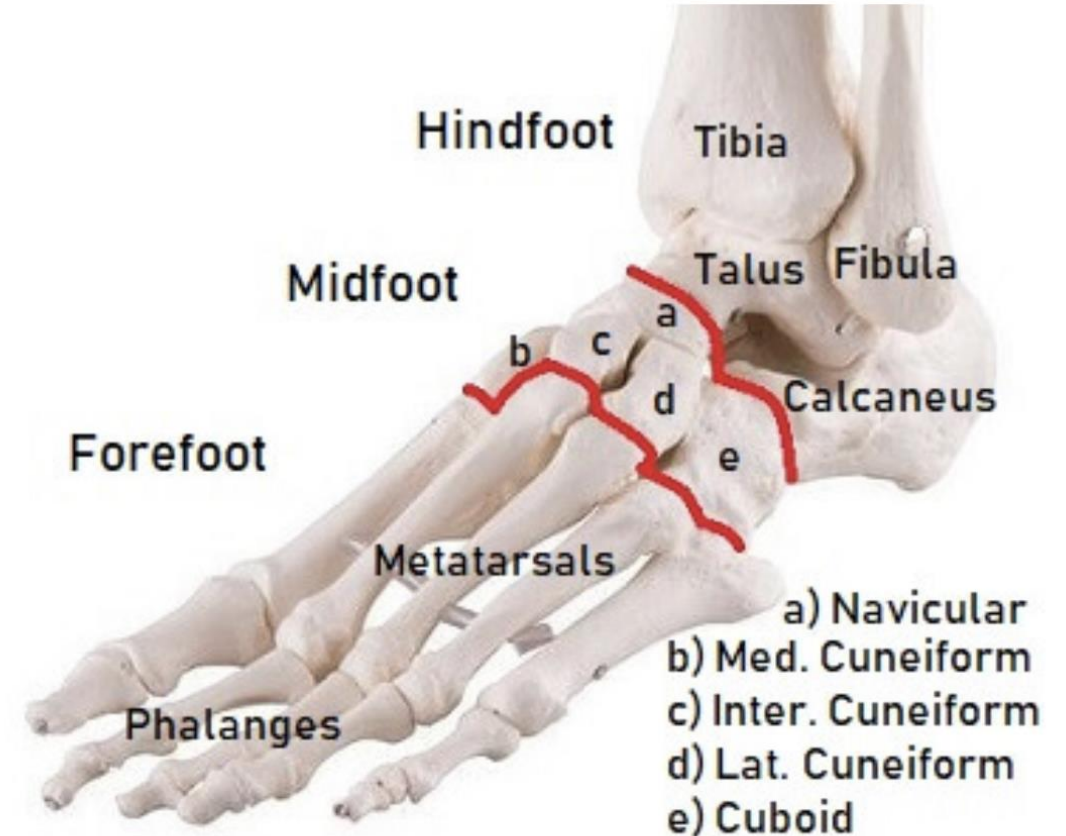
OSASTON KAUTTA

- Post op kivun hoito edellyttää
 - Keski- ja takajalkaterän toimenpiteet
- Mobilisoituminen epävarmaa
- Kipsin vaihto
- Nivelreuma
- DM-I, komplisoitunut

- Sosiaaliset syyt?

Jalkaterän elektiiviset luutoimenpiteet

- Etujalkaterä
 - Vaivaisenluuleikkaus
 - Isovarpaan nivelrikko
 - Vasaravarpaat
- Keskijalkaterä
 - Nivelrikon luudutukset
- Takajalkaterä
 - Lattajalka
 - Kaarijalka
 - Nivelrikon luudutukset



Tyypillisimmät jalkaterätoimenpiteet: Vaivaisenluu: Chevron osteotomia



Tyypillisimmät jalkaterätoimenpiteet: Vaivaisenluu ja MTP I artroosi: MTP I deesi



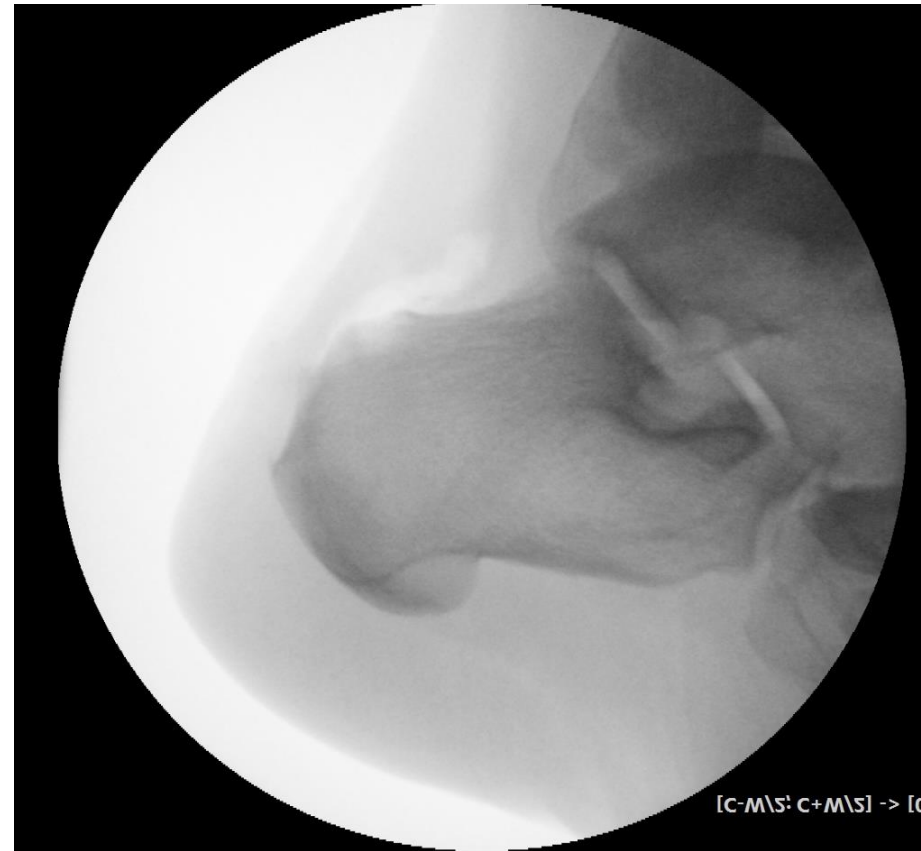
Tyypillisimmät jalkaterätoimenpiteet: Vaivaisenluu: Lapidus eli TMT I deesi



Tyypillisimmät jalkaterätoimenpiteet: Vasaravarpaat



Yleisimmät jalkaterätoimenpiteet: Haglundin deformiteetti



Jalkaterän pehmytkudostoimenpiteet

- Jännesuturaatiot: peroneus brevis ja longus
- Nivelsidekiristykset
- Mortonin neurooma
- Ganglioiden poisto
- Osteosynteesimateriaalien poisto

- Nilkan artroskopia: rustovaurion korjaukset

Yleisimmät komplikaatiot jalkateräkirurgiassa

- Hermovaurio; pinnalliset hermovauriot erittäin yleisiä
- Haavatulehdus < 5%
- Haavan paranemisen ongelmat
- Luutumattomuus 5-10%
- Asento epätyytyttävä
 - potilaskohtainen
- Syvä laskimotrombi <0.5%



Mitä tulisi huomioida, jotta komplikaatiot voidaan estää

- Toimenpide suoritettu ammattitaitoisesti
- Potilasvalinta, pre op informaatio
- Haavanhoito-ohjeet
- Raajan kohoasento levossa ollessa
- Potilas osaa noudattaa varausrajoituksia
- Asianmukainen apuväline
- Minne ottaa yhteyttä ongelmatilanteissa

Tupakointi ja jalkakirurgia

- Tupakoinnin riskit korostuvat etenkin jalkakirurgiassa
 - Tupakka aiheuttaa hypoksian, mikä korostuu periferiassa: tunnin kuluttua savukkeen poltosta perifeerinen verenkierto on vähentynyt noin neljänneksellä
 - Hiilimonoksidi syrjäyttää kudoksissa happea
 - Myös nikotiini aiheuttaa vasokostriktiota ja hypoperfuusiota
- Liitännäissairaudet vahvistavat tupakan haitallista vaikutusta
 - Mm. diabetes, autoimmuunisairaudet, reuma, ASO
- USA:ssa 30-50% potilaista ei tiedä, että tupakoinnilla on yhteys sydän- ja verisuonisairauksiin tai keuhkosyöpään

Tromboosiprofylaksia ja jalkakirurgia

- Laskimotukosten esiintyvyys jalkakirurgisella potilaalla < 1 %
- Rutiininomainen tromboosiprofylaksia ei ole tarpeellista
- Korkea ikä, oheissairaudet ja ylipaino lisäävät riskiä
- Tukosriski arvioidaan yksilöllisesti

Tulevaisuuden visiot

- Entistä isompia hommia päiväkirurgiaan
 - Popliteapuudutus
 - Kipuhoitaja, kotiutustiimi?
 - Fysioterapeutin kotikäynnit?
- Potilashotellin aktiivisempi käyttö
 - Edellytys on, että potilas liikkuu omatoimisesti
 - Pitkä kotimatka
 - Asuu yksin
- Saliajan tehostus
 - Hiottu prosessi
 - Riittävä henkilöstöresursointi

KIITOS!

